

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 3906/2020
25.11.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Јелене Боровац и Драгане Маринковић, чланова већа, у парници тужиље АА из места ..., пошта ..., коју заступа Сњежана Пећанац, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Верица Ивошевић, адвокат из ..., ради супружничког издржавања, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 638/19 од 16.01.2020. године, у седници одржаној дана 25.11.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 638/19 од 16.01.2020. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Смедереву П2 782/18 од 05.04.2019. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиље, па је обавезан тужени да на име доприноса у издржавању АА плаћа месечно износ од 5.000,00 динара, до 05. у месецу за текући месец, почев од 01.01.2017. године, док за то трају законски услови, а доспеле рате у року од 15 дана са законском затезном каматом од доспелости до исплате. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев преко досуђеног износа од 5.000,00 динара до траженог износа од 10.000,00 динара са каматом. Ставом трећим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж2 638/19 од 16.01.2020. године, ставом првим изреке, одбијене су као неосноване жалбе парничних странака и потврђена првостепена пресуда. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужиље за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност побијене пресуде на основу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 72/11 ... 55/14), у вези члана 208. Породичног закона, Врховни касациони суд је нашао да ревизија није основана.

У поступку пред нижестепеним судовима није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности. Нема значаја навод ревизије о битној повреди из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП јер она не представља дозвољен ревизијски разлог. Такође, неосновани су ревизијски наводи да је другостепени суд учинио битну повреду из члана 374. став 1. у вези члана 8. ЗПП, с`обзиром на то да је чињенично стање оно које је утврђено у првостепеној пресуди.

Према утврђеном чињеничном стању, парничне странке живеле су 11 година у ванбрачној заједници пре него што су ...2009. године, закључиле брак. Током овог парничног поступка, првостепеном пресудом П2 994/16 од 13.11.2017. године, ставом првим изреке, разведен је брак парничних странака. Преосталим ставовима је одлучено о супружничком издржавању. Решењем Апелационог суда у Београду Гж2. 724/18 од 18.10.2018. године, укинута је првостепена пресуда у преосталим ставовима и предмет враћен првостепеном суду на поновно суђење. Заједница живота парничних странака фактички је престала у октобру 2016. године, када је тужиља након свађе са туженим прешла да живи код ћерке. Брачни односи су били озбиљно и трајно поремећени, испуњени честим свађама, нетрпељивошћу и повременим опијањима обе странке. Тужиља је у свађи 2001. године, убола ножем туженог у прст руке. Странке су наставиле да живе у заједници и након овог инцидента, венчале су се после осам година и живеле у браку још наредних седам година док тужена није напустила заједничко домаћинство. Парничне странке се нису обраћале надлежним државним органима ради заштите од породичног насиља. Нису имали заједничке деце. Тужиља има ћерку и сина (један син јој је настрадао у саобраћајном удесу пре неколико година). Током заједничког живота тужиочева кућа (у којој су живели са његовим родитељима) је адаптирана (уведена је вода, направљено купатило, подигнут кров). Тужиља (рођена 1961. године), након удаје за туженог није била у радном односу иако је раније радила као ..., већ је бринула о домаћинству и о родитељима туженог. Парничне странке су се заједно бавиле риболовом, а тужиља је држала кокошке, свиње и чувала за новац једну старију жену у комшилуку. Тренутно је незапослена и пријављена је на евиденцију Националне службе за запошљавање, а издржава се од социјалне помоћи у износу од 10.561,00 динар месечно, коју је ћерка тужиље (такође незапослена и болесна) остварила за себе и за тужиљу. Обе повремено раде послове сезонског карактера. После губитка сина тужиља је покушала самоубиство, била је хоспитализована на Одељењу психијатрије Опште болнице „...“ у ... Медицинским вештачењем од стране др. ВВ специјалисте медицине рада, утврђено је да тужиља болује од депресије и да има анксиозно-генерализовани поремећај, а дијагностификована су и друга обољења. Способна је за све лакше послове у оквиру своје стручне спреме уз наведено ограничење (лакши физички послови у пољопривреди, на лакшим пословима одржавања просторија и слично). Није способна за послове конобара које је раније обављала. Тужиља поред потребних лекова има издатке за храну и за комуналне услуге и не поседује имовину. Тужени је запослен у ... где је у новембру месецу 2016. године, остварио зараду од 46.443,25 динара. Лечен је од упале перикарда и 2015. године су му дијагностификоване промене на мозгу - лезија, 2016. године склеротичне промене на кичменом стубу, а 01.07.2016. године је дијагностификовано да није способан за обављање послова на радном месту ... и предложена промена радног места након чега је распоређен на радно место ... где остварује зараду 35.000,00 до 38.000,00 динара. По престанку заједнице живота са тужиљом тужени је продао породичну кућу и сада живи у кући жене са којом је у

емотивној вези, а која је запослена и остварује приходе. Он нема других обавеза издржавања. Утврђено је да је цена услуга породичног смештаја, односно износ накнаде за издржавање корисника породичног смештаја за одрасла лица за новембар месец 2017. године износила 19.715,00 динара.

Имајући у виду утврђено чињенично стање, правилно су нижестепени судови применили материјално право.

Чланом 151. став 1. Породичног закона, прописано је да супружник који нема довољно средстава за издржавање, а неспособан је за рад или је незапослен, има право на издржавање од другог супружника сразмерно његовим могућностима, док је ставом 3. овог члана прописано да нема право на издржавање супружник ако би прихватање његовог захтева за издржавање представљало очигледну неправду за другог супружника.

И по оцени Врховног касационог суда, испуњени су услови из члана 151. став 1. и 3. и члана 160. Породичног закона, који се у конкретном случају тичу услова и висине супружничког издржавања. Правилно је другостепени суд закључио да је тужени (иако угроженог здравственог стања) у могућности да издржава супругу старости 60. година која нема могућности запослења, са износом од 5.000,00 динара месечно. При одлучивању о висини износа за супружничко издржавање нижестепени судови су правилно оценили материјалне прилике парничних странака.

Сагласно наведеном, правилно је становиште другостепеног суда да тужиља има право на супружничко издржавање, те да прихватање њеног захтева за издржавање по престанку дугогодишње брачне заједнице са туженим (коју није добровољно и без оправданог разлога напустила), не представља очигледну неправду за туженог. Тужиља никада није била у радном односу већ се бринула о домаћинству и родитељима туженог, па тужиља у овом животном добу (рођена 1961. године) као лице без сталних прихода нема довољно средстава за издржавање. Помоћ ћерке коју је добијала у протеклом периоду не може се сматрати сталним извором прихода, јер је одредбом члана 166. став 1. ПЗ прописано да супружник остварује право на издржавање првенствено од другог супружника. Чињеница да тужиља није неспособна за рад, не искључује право на супружничко издржавање, али утиче на висину обавезе туженог.

Следом наведеног без утицаја су ревизијски наводи да је тужиља искључиво крива за развод и да је током заједнице живота са њим наносила туженом телесне повреде, због чега је другостепени суд погрешно применио материјално право. Ово због тога што се за остварење права на издржавање од другог супружника, морају испунити два услова: да нема довољно средстава за издржавање и да није способан за рад или да нема довољно средстава за издржавање и да се не може запослити. Кривица за развод није релевантна. У ситуацији када тужиља с обзиром на године живота не може наћи запослење, а при утврђеној чињеници да због дијагностификованог обољења није у могућности да на други начин обезбеди довољно средстава за издржавање, нити има имовине од које би могла остварити приходе, нису основани ревизијски наводи туженог да нису испуњени услови из члана 151. Породичног закона. Такође, околност што је тужиља повредила туженог 2001. године ножем, након чега су парничне странке наставиле да живе заједно закључиле брак 2009. године (у коме су остале до 2016. године) сведочи о томе да тај догађај није оставио озбиљне последице на њихов однос.

Претежни део навода туженог у ревизији односи се на чињенично стање које по његовом мишљењу није правилно или потпуно утврђено у спроведеном поступку. Ови наводи ревизије не могу бити дозвољен ревизијски разлог у смислу члана 407. став 2. ЗПП ни са изузетком да се у смислу члана 403. став 2. овог закона ради о ревизији изјављеној у породичном спору за издржавање. Чињенични наводи туженог не доводе у сумњу правилност примењеног материјалног права садржаног у одредбама Породичног закона које је другостепени суд правилно примнио налазећи да прихватање тужиљиног захтева за супружничко издржавање не представља очигледну неправду за туженог, па нису основани наводи ревизије о погрешној примени материјалног права.

На основу члана 414. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци ове пресуде.

Председник већа - судија
Звездана Лутовац, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић